

Opvoedondersteuning voor vaders met een niet-westerse migratieachtergrond

Kwalitatief onderzoek naar de effecten van de interventie Weerbaar Opvoeden

Vaders met een niet-westerse migratieachtergrond hebben over het algemeen een minder grote inbreng in de opvoeding dan moeders en worden moeilijker bereikt met interventies.¹ Om ouders met een migratieachtergrond te ondersteunen biedt stichting Stimulance de training Weerbaar Opvoeden aan voor groepen moeders en vaders met een migratieachtergrond in Rotterdam. Er is tot op heden nog maar weinig onderzoek gedaan naar de effectiviteit en werkzame elementen van opvoedondersteuning onder vaders met een migratieachtergrond in zijn algemeenheid², en specifiek naar de werkzaamheid van de training Weerbaar Opvoeden onder vaders.

In dit onderzoek, dat is uitgevoerd in het kader van een masterscriptie voor de master Youth, Education and Society, is gekeken in hoeverre de vaderrol identiteit en de weerbaarheid van vaders met een eerste generatie migratieachtergrond gedurende Weerbaar Opvoeden groeit, en zo ja, op welke manier en via welke werkzame factoren dit leerproces plaatsvindt.

Weerbaar Opvoeden

Weerbaar Opvoeden bestaat uit zeven bijeenkomsten die geleid worden door een ervaren trainer. De training wordt aangeboden aan bestaande groepen vaders die al regelmatig samenkomen in o.a. buurthuizen en moskeeën. Tijdens de bijeenkomsten wordt zowel Nederlands als in de taal van de betreffende groep gesproken. Doelen van de training zijn onder andere de weerbaarheid bij zowel ouder als kind te vergroten, bewustzijn over de rol als opvoeder en bijbehorende vaardigheden te ontwikkelen, en een sociaal leereffect te creëren en daarmee sociale steun te vergroten.³

Participanten

Voor dit onderzoek zijn twee trainers die Weerbaar Opvoeden geven en zes vaders die de training Weerbaar Opvoeden gevolgd hebben geïnterviewd. Daarnaast zijn de eerste twee bijeenkomsten geobserveerd. Alle geïnterviewde en geobserveerde trainers en vaders zijn van Marokkaanse afkomst en hebben een eerste generatie migratieachtergrond.

Trainer: "Bij vaders moet je de nadruk leggen op dat ze bewuster, veel bewuster moeten zijn. Als vader. Als opvoeder. Terwijl bij de vrouwen is het bijna een vanzelfsprekendheid. Zij baren de kinderen, zij voeden de kinderen op. (...) Er zijn wel dezelfde thema's, maar de aanpak moet je anders bij de vaders neerzetten."

Conclusies

De belangrijkste uitkomsten van de training 'Weerbaar Opvoeden' blijken als volgt te zijn:

- Meer **bewustzijn** over het belang van de vaderrol;

Trainer: "Vooral wanneer ik hoor dat de ouders zeggen: 'Jongens wij gaan zelf hier veranderen. Dat heeft te maken met ons. En onze kinderen, door mij, wat wij als volwassenen doen.' Dus daarom komen zij met, wat hebben wij te bieden voor onze kinderen? En dan gaan ze ook een stukje terug naar het verleden. Dat vind ik fijn. Om dit te horen."

- Korte en concrete principes en vaardigheden (handvatten) die **het vermogen tot zelfregie**, en het geloof uitkomsten te kunnen beïnvloeden, vergroten.

Vader: "Hoe moet je met kind omgaan, hoe geef je straf. (...) Je moet zeggen dat jouw kind, je doet de straf niet voor het kind, maar voor het slechte ding dat je kind heeft gedaan."

- De belangrijkste werkzame factoren zijn **de trainer**, die een grote invloed heeft op het succes van de training,

Vader: "Ja de trainer is perfect man. Echt waar. Hij heeft echt een speciale manier. (...) Antwoorden in Nederlands of Arabisch maakt niet uit. De boodschap brengen, heb je het begrepen of niet. Hij gaat het helemaal uitleggen."

- en **het delen van ervaringen** met elkaar.

Vader: "Van elkaar kun je leren. Corrigeren. Ik heb iets, mening, ander heeft andere meningen, er zijn veel meningen, dan kun je een conclusie pakken."

Aanbevelingen

Aan de hand van de beschreven conclusies kunnen een aantal aanbevelingen worden gedaan voor praktijk en wetenschap.

1. **Breid de beschrijving van de interventie uit** en neem daarin de vaderrol, en de groei in weerbaarheid van de ouder zelf op. Stem daarnaast de doelen van de interventie specifiek op vaders af, en laat daarin het bewustzijn over het belang en de inhoud van de vaderrol terug komen.
2. **Bedenk manieren waarop vaders met elkaar in gesprek kunnen blijven** over opvoeding. Dit onderzoek toont namelijk aan dat de training effect heeft op de kwaliteit van betrokkenheid van vaders bij hun (jonge) kinderen. Vaders zijn na het volgen van de training gemotiveerd om verder te leren en praten graag vaker samen door over nieuwe uitdagingen in de opvoeding, maar zien dit niet zitten zonder trainer. De onlangs ontwikkelde gesprekskaarten kunnen hierin een rol spelen.
3. **Start vervolgonderzoek** naar wat vaders met **een tweede generatie migratieachtergrond** nodig hebben, en hoe zij te bereiken zijn met opvoedsteun. Daar is nog weinig over bekend, maar uit de literatuur blijkt al wel dat zij wat betreft hun betrokkenheid bij de opvoeding meer op autochtone vaders lijken, en dus verschillen van de eerste generatie vaders met een migratieachtergrond.

Auteur: [Arne Maat](#)

Voor meer informatie of het gehele onderzoeksrapport: info@stimulance.org
Zie ook: www.stimulance.org

Bronnen

¹ Distelbrink, Pels, Jansma & Van der Gaag, 2012; Pels, Ketner & Naber, 2012; van Beurden, de Haan & Jongmans, 2019 ² Distelbrink & Pels, 2017 ³ Salhi, Koutet, van Houte & Essyad, 2019